

Ny Stoholm Skole

Pædagogisk grundlag

10. februar 2022

Udarbejdet for Viborg kommune
af NERD architects

Indholdsfortegnelse

Introduktion	4
Baggrund og rammer for projektet	5
Eksisterende Stoholm Skole - i fakta og billeder	6
Organisering	7
Værdigrundlag og rammebestemmelser	8
Udfordringer og styrker på den nuværende Stoholm Skole	9
Proces og involvering	14
Processen efteråret 2021	15
Byliv, fællesskaber og synergi	18
Skoleliv og byliv går hånd i hånd	19
Samspelet med omgivelserne	19
“En ny verden - en ny skole”	20
Af Kasper Kjeldgaard Stoltz	
En ny verden - En ny skole	21
Nye kompetencer kræver nye undervisningsformer	23
Fremtidens skole er en demokratisk skole	24
Fremtidens skole er en inkluderende skole	25
Visionen	26
En dynamisk skole med trygge læringsfællesskaber og plads til nysgerrighed	27
Byens multifunktionelle og dynamiske samlingssted	28
Pædagogiske pejlemærker og praksis	29
Læringsforløb og aktiviteter	33
Læringsmiljøer og designprincipper	36
Den åbne skole – frontstage/backstage	37
En mangfoldighed af fag, rum og muligheder– nye typer af rum med tydelig kodning	38
Rum for samarbejder og fællesskab – human scale og rumlig skalering	40
Synlig læring – transparens og udstilling	41
Differentierede læringsmiljøer - aktiviteterne	43
Rumlig organisering og funktionsbehov	46
Samlet overordnet disponering	47
Afdelinger og årgangsområder	48
Fællesrum og fritidsmiljøer	50
Faglokaler og værksteder	51
Udeliv og udeområder	59
Særlige designgreb	60

Introduktion

Baggrund og rammer for projektet

Byrådet har med budgetforliget for 2021-24 aftalt, at der skal bygges en ny skole i Stoholm. Der er i budgetforliget aftalt følgende om den nye skole:

"Der afsættes yderligere 30 mio. kr. i 2024 og yderligere 30 mio. kr. i 2025. Pengene afsættes til en mere hensigtsmæssigt placeret skole i Stoholm by og i forbindelse med Stoholm Kultur- og Idrætscenter.

Børne- & Ungdomsudvalget anmodes om at udarbejde en procesplan, der kan indgå ved budgetlægningen for 2022-25."

Skolen skal som udgangspunkt bygges som en to-sporet skole til ca. 450 elever, hvorved kapacitetsbehovet ifølge den seneste elevtalsprognose vil være dækket for det nuværende skoledistrikt. Den maksimale kapacitet vil være større, da de enkelte klasselokaler skal kunne rumme 28 elever.

Viborg Byråd har i forlængelse af beslutningen igangsat en proces omkring Fremtidens Skole, der sigter mod, at der skal vedtages en eventuel ny skolestruktur med mulighed for klasseoptimering. Hvis denne proces, som forventes afsluttet i juni 2022, ender med ændringer til Stoholm Skoles skoledistrikt, vil dette skulle indtænkes i dimensioneringen af den nye skole.

Byrådet har endvidere med sammenhængsmodellen sat fokus på bæredygtighed. For at sikre et bæredygtigt byggeri anvendes en egentlig bæredygtighedscertificering efter DGNB (Deutsche Gesellschaft für Nachhaltiges Bauen). I denne certificering indgår både miljømæssig, klimamæssig, økonomisk og social bæredygtighed.

NERD architects har i efteråret 2021 været tilknyttet projektet som eksterne rådgivere på visionsprocessen og udarbejdelse af det pædagogiske grundlag for projektet.

Eksisterende Stoholm Skole - i fakta og billeder

Organisering

Stoholm skole er i dag en to-sporet skole med ca. 460 elever, fra 0. til 9. klasse og ca. 50 ansatte, med ca. 36 lærere og ca 10 pædagoger.

Klasserne er i dag organiseret i "storteams" som er faglige samarbejder for årgangene parvis, 0.-1., 2.-3. og så fremdeles. Skolen har gode erfaringer med team-opbygningen, der er en god base med både lærere og pædagogisk personale, men mærker også udfordringer – eksempelvis betyder teamstørrelsen, at der kun er én engelsklærer pr. team, til fire klasser, hvilket udfordrer tanken om årgangsundervisning, og anden parallellægning af undervisningen.

Organiseringen i storteams bruges også til at sikre et godt samarbejde med det pædagogiske personale, og bruge det pædagogiske personale aktivt i undervisningen, og så der er én voksen, der har "fat" i eleverne gennem hele dagen, i både skole og SFO/Klub.

Værdigrundlag og rammebestemmelser

”Stoholm Skole er et godt sted for alle at lære, og et godt sted for alle at være”.

Visionen danner grundlag for de 4 værdier der præger arbejdet på Stoholm Skole, nemlig Mangfoldighed, Ordentlighed, Dygtighed og Mod. I dagligdagen betyder værdierne:

Mangfoldighed:

Mangfoldigheden understøttes i det fællesskab som Stoholm Skole naturligt udgør. Her accepteres alle og der gives plads til forskellighed blandt børn og voksne. Vi møder hinanden med anerkendelse i et trygt og varieret undervisnings- og læringsmiljø.

Ordentlighed:

På Stoholm Skole tilstræber vi ligestilling i relationerne. Vi har alle noget meningsfyldt at bidrage med i samværet og samtalen med hinanden. I dagligdagen gør vi os umage med tydelig kommunikation i en ordentlig tone og husker at lytte. Vi behandler hinanden ordentligt og har respekt for skolens fysiske rammer

Dygtighed:

Vi anser det som vigtigt, at eleverne bliver mødt af engagerede og kompetente voksne, der har øje for potentialet hos det enkelte barn. Stoholm Skole har fokus på, at eleverne dannes og erhverver sig færdigheder og viden, så de bliver livsduelige børn og unge mennesker med nysgerrighed på tilværelsen.

Mod:

Mod til at turde fejle er noget, vi anser som vigtigt i det at udvikles som menneske. På Stoholm Skole har vi modet til at være ærlige om egne succesoplevelser og udfordringer. Mod er også at undersøge og udfordre skolens praksis. Vi bestræber os på at skabe respekt og rum for, at alle kan komme til orde og turde sige deres mening.

Det daglige arbejde på skolen bygger desuden på Viborg Kommunes ledelsesgrundlag ”Forskellige i fællesskab”, MED-aftalen samt ”Børns Læring - fælles grundlag for børns læring” fra 2016.

Udfordringer og styrker på den nuværende Stoholm Skole

Skolens nuværende bygninger

Den eksisterende Stoholm skole er oprindeligt fra 1953, og så udbygget og ombygget gennem årene, men stadig med en klassisk skole som afsæt. Skolen præges af meget lange, brede gange, der flere steder er svære at udnytte til andet end bevægelsesareal. De lange gange giver skolen et labyrintisk og fragmenteret udtryk.

Klasserummene

Skolens klasserum er gode lyse rum, men den klassiske opbygning betyder blandt andet, at skolens klasserum er små efter moderne standarder. Klasserummene er inddelt i afdelinger, hvor indskolingens er placeret sammen med SFO-afsnittet i den nordlige fløj, Melletrinnet er placeret centralt i skolen, og udskolingens er placeret mod syd sammen med de fleste faglokaler.

Indskolingens klasserum er moderniseret i en vis grad, men belægningen har gjort det nødvendigt at ibrugtage alle arealer og ledige lokaler og klasserummene varierer meget i både størrelse og stand.

På melletrinnet er klasserummene mere ens i størrelsen, og de lidt bredere gange giver mulighed for at etablere undervisningsmiljøer i arealerne, der dog stadig primært fungerer som et fordelingsareal.

Udskolingens lokaler er placeret i en nyere afdeling af skolen, men lokalerne er stadig forholdsvis små og igen placeret på lange brede gange med areal, der er svært at udnytte.

Fællesareal

Skolen råder ikke over mange fællesarealer. Ved indskolingen er der indrettet et fællesareal sammen med skolens produktionskøkken, ligesom der er et flerkunftsrum på afdelingens første sal.

Ellers er skolens fællesarealer centreret om skolens aula og samlingsal, ligesom gangarealet delvist er udnyttet. Det vurderes dog at fællesarealet er svært at anvende i den nuværende form, særligt pga. gangarealerne.

Derudover bruges fællesarealerne ved aula og på gangene også til bevægelse, og derfor er det flere steder svært at anvende fællesarealer til fordybelse og ophold.

Differentierede læringsmiljøer – rum og inventar

I spændet mellem klasserummene og de større fællesarealer mangler der en rumlig differentiering – der er på skolen i dag næsten ingen grupperum, og med den nuværende udnyttelse af alle klasserummene er der ikke mulighed for holddeling, hverken for en halv klasse eller oplæg for en hel årgang eller afdeling.

Og netop muligheden for at kunne opdele og samle klasser og årgange er derfor et stort ønske for den nye skole, hvor der både skal findes arealer til de mindste grupper og til samlinger for større hold.

Ift. inventaret er klasserummene generelt indrettet meget klassisk med ens borde og stole til alle. Der er i de mindste klasser en noget større differentiering af inventaret, mens de større klasser er meget traditionelle.

Derfor er der et stort ønske om at arbejde med inventar, der også giver mulighed for differentierede miljøer, og som møder eleverne i alle aldre - fra individet til de større grupper.

Faglokaler

Skolens faglokaler står næsten fuldt oprindelige med mindre moderniseringer. Særligt skolens naturfaglige lokaler står næsten som en tidslomme.

Udover faglokalernes stand er placeringen af lokalerne også udfordret, eksempelvis i Håndværk & Design, hvor grovværkstedet og det bløde værksted ligger placeret langt fra hinanden.

På samme måde er der ikke nogen forbindelse mellem fysik/kemi og biologi/geografi, hvilket udfordrer det tværfaglige arbejde, samt besværliggør forløb rettet mod den fælles naturfaglige eksamen.

Skolens Fysik-kemilokale og Biologi/Geografi

Skolens grovværksted og billedkunstlokale

PLC - Skolebibliotek

Skolens PLC ligger centralt placeret med direkte adgang til skolens aula. Skolebiblioteket er præget af bogreoler, med enkelte områder til læsehjørner og fordybelse. Der er i PLC'en mulighed for at arbejde med stopmotion og andre medier, men det meldes svært at anvende i den daglige undervisning, da PLC'en ligger væk fra skolens afdelinger.

Bevægelse og det gode frikvarter

Skolen arbejder med bevægelse, både i forbindelse med leg og læring. På skolen lærer alle at cykle og at køre på rulleskøjter og waveboard. I skolens aula står flere bordtennisborde, ligesom både skole og SFO aktivt bruger skolens samlings sal og gymnastiksal til bevægelse i undervisningen, og i skolens aktive frikvarterer.

Bevægelsen bruges aktivt til at styrke elevernes trivsel, ligesom bevægelse understøtter skolens arbejde med "det gode frikvarter" hvor bevægelse er et værktøj, der skaber fælles relationer på tværs af klasser og årgange.

Derfor er det også skolens ønske, at dette tænkes ind i et kommende byggeri, da rammerne både ude og inde på Stoholm skole ikke fuldt understøtter den aktive hverdag, børnene lever i.

Åben skole

Før udfordringerne med Covid-19 har Stoholm Skole arbejdet aktivt med at trække undervisningen ud af skolen gennem samarbejde med virksomheder i Stoholm og Viborg Kommune, naturfaglige ekskursioner og kulturelle oplevelser i hele kommunen. Men aktiviteten har været rettet meget ud af huset, og det er skolens ønske, at man fremadrettet vil kunne trække borgere og interessenter ind på skolen.

Proces og involvering

Processen efteråret 2021

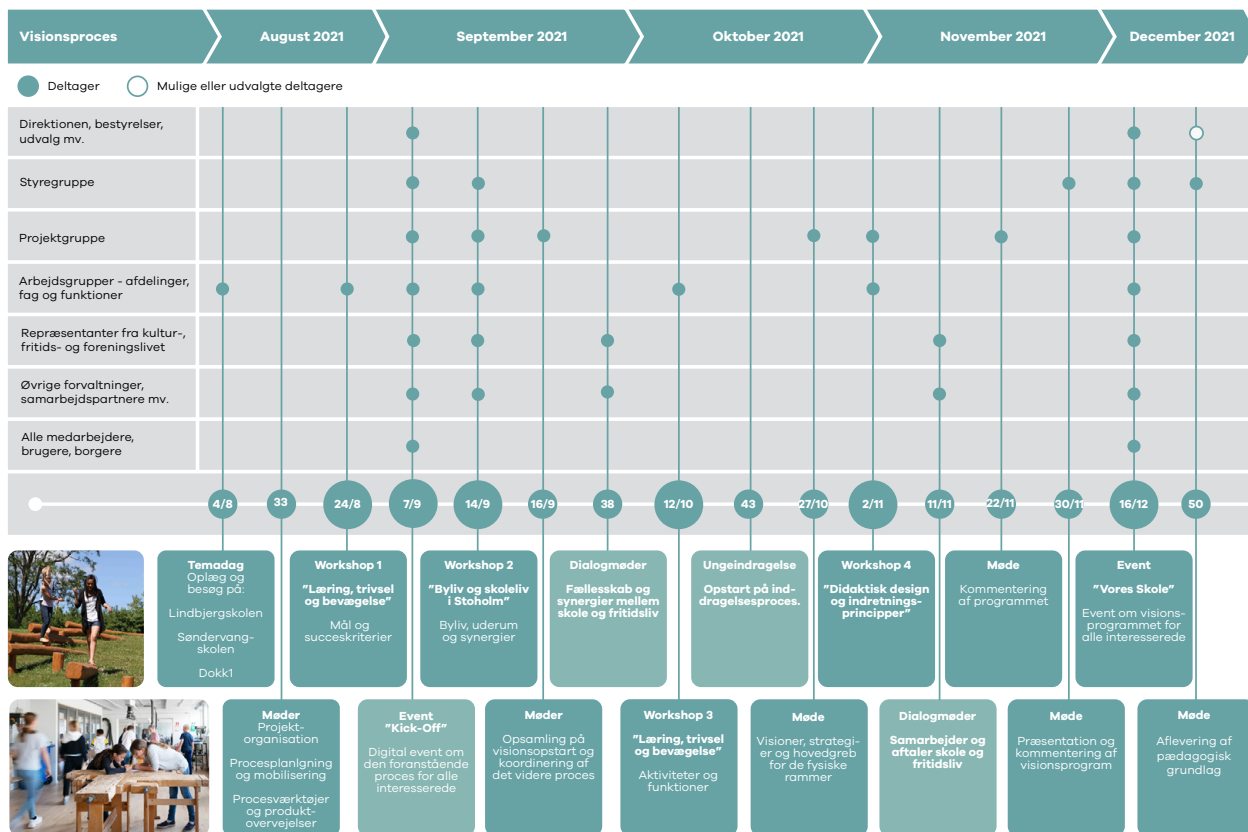
Et væsentligt skridt i processen frem mod en ny skole i Stoholm er taget i efteråret 2021 med udarbejdelse af en vision og et pædagogisk grundlag for projektet om Stoholm Skole.

Igennem efteråret er der arbejdet med at udvikle og beskrive de intentioner, mål og den pædagogiske praksis, som skal ligge til grund for de nye fysiske rammer for skolen. Processen har haft til hensigt at sikre et stærkt og tydeligt afsæt for projektet samt at sikre, at en pædagogisk vision kan være retningsgivende for udviklingen af selve byggeprojektet. I forlængelse af visionen er der også formuleret mere konkrete fokuspunkter og metoder for den pædagogiske og didaktiske praksis, som disponeringen af byggeriet og indretningen af områder og rum skal understøtte.

Processen har været bred og inddragende, og inddragelsen har været planlagt, så man har fået viden fra eksperter, inspiration fra besøg på andre skoler i Danmark samt erfaring, faglige inputs og ideer fra ledere, medarbejdere og borgere i Stoholm. Der er således indhentet input og ideer fra en bred skare af fagpersoner og interessenter. De forskellige aktiviteter i processen har tilstræbt at differentiere inddragelsen således, at alle er involveret på måder og med spørgsmål, som passer til lige præcist deres særlige interesse i og ejerskab til projektet.

Elever, forældre og lærere er involveret igennem en pædagogisk udviklingsproces, hvor de har givet deres input til, hvordan skolebyggeriet skal kunne understøtte pædagogiske læringsprocesser, trivsel, bevægelse m.m.

Lokalsamfundet i Stoholm er via kickoff, borgermøder og dialogmøder inviteret til at bidrage med deres idéer og tanker om den nye skole, herunder hvordan det lokale liv skal udfolde sig i og omkring skolen og i samspil med Fritids- og Kulturcenteret.

Procesplan udarbejdet for den samlede inddragelse i Fase 1 - Visionsproces.

I tråd med Sammenhængsmodellen har processen og inddragelsen haft til hensigt at koordinere og afstemme bidragene fra de involverede fagligheder, ledere/medarbejdere, brugere og samarbejdspartnere. Der er herigennem skabt et samlet og tværfagligt afsæt for projektet, som understøtter de centrale temaer i sammenhængsmodellen. Bidragene fra processen er løbende kvalificeret i projektgruppe og styregruppe og beskrevet i nærværende materiale.

Børne- og Ungdomsudvalget har på baggrund af processen godkendt visionen og det pædagogiske grundlag for projektet om Stoholm Skole.

66

- ← Bibliotek
Musik & Bevægelse
Fællestov
- ← Reception
Madkundskab
- Værkstedsområde
SFO
Klub
Lille Sal

S.

Byliv, fællesskaber og synergi

Skoleliv og byliv går hånd i hånd

Projektet og processen har naturligvis fokus rettet mod at skabe det bedste undervisnings- og fritidstilbud i Stoholm, men også mod at sikre at Stoholm Skole udfylder en helt central rolle i udvikling af byliv og lokalområde. Projektet rummer en unik mulighed for at få Stoholm Skoles miljøer og rum til at interagere direkte med det omkringliggende område og med byen og derved skabe et aktivt, inspirerende og trygt miljø, som kan bruges af alle aldersgrupper, alle dage, hele døgnet.

Udvikling af moderne, innovative og bæredygtige skoler giver helt unikke muligheder for at skabe synergier og samspil mellem funktioner og oplevelser på tværs i et mangfoldigt område og i et lokalt byliv. I udviklingen af Stoholm Skole går skoleliv og byliv i Stoholm derfor hånd i hånd, og samtidigt med at der skal skabes en moderne og unik skole, skal der også etableres en platform og et sted, der bidrager til et aktivt, levende og mangfoldigt bymiljø med fællesskaber på tværs af interesser og aldre og med en bred vifte af aktiviteter og begivenheder.

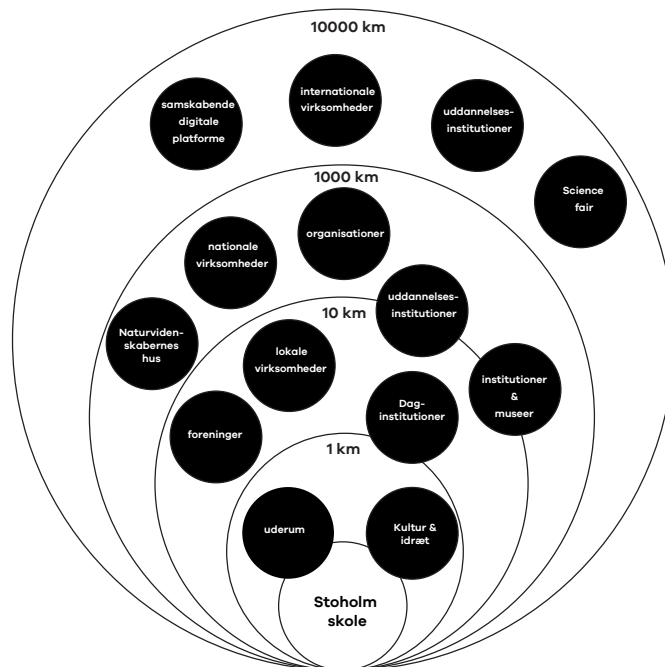
Stoholm Skole skal således fungere som en dynamo for livet og hverdagen i Stoholm, og som et supplement til de øvrige kultur- og idrætsfaciliteter, der kan bruges af både børn og unge, personale og lokalsamfundets forenings- og kulturliv.

Derved sikres det, at investeringen i skolen også giver afkast til livet og fællesskaberne i byen samt til de bymæssige rammer omkring Stoholm Fritids- og Kulturcenter.

Samspillet med omgivelserne

Placeringen af Stoholm Skole ved Stoholm Fritids- og Kulturcenter giver unikke muligheder for at skabe synergi imellem forskellige undervisnings- og fritidsaktiviteter og en stærk sammenhæng imellem skolerum, fritidsrum og byrum.

Stoholm Skole skal således være en åben skole, med tæt forbindelse og samarbejde med det virksomheder, organisationer, foreninger og øvrige institutioner, hvilket kan illustreres med "kilometermodellen".

Det er essentielt i skolens organisation og tilrettelæggelse, at den forholder sig til alle disse forskellige typer af samarbejdspartnere og sikrer, at de alle er en aktiv del af skolens daglige virke.

Også uderummene omkring den nye skole rummer et særligt potentiale for at skabe synergier mellem brugere og funktionerne i området. Nytænkning af udeaktiviteter på Stoholm Skoles forskellige udearealer skal sikre interaktion direkte med det omkringliggende område og med byen. Derved skabes mulighed for et sammenhængende, levende og mangfoldigt område, der understøtter både skole- og byliv i Stoholm.

“En ny verden - en ny skole”
- af Kasper Kjeldgard Stoltz

En ny verden - En ny skole

Inspirationsoplæg af Kasper Kjeldgaard Stoltz,
MA (Ed) Partner i NERD architects

"Vi befinder os på et skelsættende tidspunkt i menneskets historie, hvor de beslutninger og valg vi træffer i dag, vil afgøre, hvordan livet og hverdagen vil komme til at se ud for de kommende generationers liv og levned" ¹.

Således siger Klaus Schwab, grundlægger af World Economic Forum, i deres seneste rapport fra 2020. I den erkendelse spiller vores uddannelsesinstitutioner og i særligt grad folkeskolen en afgørende rolle. For det er her kimen og fundamentet for fremtiden lægges. Her vi former de nye generationer og dermed samfundet. Børn og unge der snart vil skulle træde ud i verden og træffe selvstændige beslutninger, på en klode så radikalt anderledes end den vi og de tidligere generationer voksede op i.

Men hvordan uddanner vi til en verden præget af massive klimaproblemer, stigende social og økonomisk ulighed og en teknologisk udvikling, der fuldstændig har ændret vores adfærd og valg handlinger? Hvordan klæder vi børn og unge på, til at kunne håndtere de udfordringer, de kommer til at stå overfor om lidt, når de træder ud i samfundet? Og hvordan giver vi dem de kompetencer der er brug for, for at de kan gå ud og tage ansvar og deltage aktivt i løsningen på de aktuelle, globale problemer, de vil blive konfronteret med?

¹ : Schwab, K., et al (2020) "The future of jobs report" WEF, Geneva

Vi former de nye generationer og dermed samfundet

Hvis skolen skal vedblive med at have samfundsmæssig relevans og berettigelse, bliver vi nødt til at forholde os til disse spørgsmål. Og en ting er sikkert; det stiller helt nye og andre krav til hvad det vil sige at drive og skabe skole. For skolen er ikke fulgt helt med den hastighed hvormed det omkringliggende samfund har udviklet sig, og afstanden mellem hvad børn har brug for og hvad skolen uddanner til, er blevet større den seneste tid.

Aktuelt står vi også med en kulsejlet skolereform, der slet ikke leverede de resultater som der var forventet. Kun halvdelen af danske skoler lever op til kravet om 45 minutters bevægelse og eleverne er hverken blevet bedre til dansk eller matematik, som ellers var intentionen med den længere skoledag.

Samtidig står vi i en situation som samfund, hvor antallet af børn med angst og depression, ADHD eller spiseforstyrrelser, ifølge sundhedsstyrelsen, er tredoblet i perioden fra 2006 til 2016. Dertil er antallet af børn med en diagnose indenfor autismspektret steget med 40 % i perioden fra 2013 til 2017, afgør den seneste rapport fra Socialstyrelsen fra 2019. (Der findes ikke en samlet opgørelse, og derfor kan tallet være endnu højere). Det er skræmmende tal, og viser med al tydelighed, at vi som folkeskole, står overfor en række udfordringer vi bliver nødt til at forholde os til, når vi bygger en ny skole.

NYE KOMPETENCER KRÆVER NYE UNDERVISNINGSFORMER

De kompetencer fremtidsforskere, virksomhedsledere og uddannelseseksperter mener vil skulle stå centralt i måden vi tilrettelægger fremtidens skole på, betegnes ofte som 21st Century Learning Skills. De handler i mindre grad om fagfaglige kompetencer og mere om menneskelige evner. Det bliver i særlig grad elevernes evne til at tænke kreativt, være i stand til at samarbejde, kunne forholde sig kritisk til viden, handle entreprenant og kommunikere klart og tydeligt, der vil være afgørende for, hvordan de vil kunne begå sig; både personligt, socialt og professionelt.

Udviklingen af sådanne kompetencer, færdigheder og evner ved vi sker bedst, når eleverne arbejder med vedkommende stof i en mere autentisk ramme end det traditionelle klasseværelse, hvor de ellers tilbringer det meste af deres tid i de fleste danske skoler. Det peger på en didaktisk praksis, hvor undervisningen tilrettelægges med færre afbrydelser, hvor eleverne har tid til at fordybe sig og hvor de kan samarbejde i teams omkring løsningen af mere virkelighedsnære problemstillinger, der rækker ud over skolens mure og har andre end bare klasselæreren som modtager.

Hvis bygningerne skal kunne understøtte og invitere til en sådan praksis, forudsætter det, at vi tænker de fysiske rammer langt mere differentieret og multifunktionelle, hvor det er let at skabe, samarbejde på tværs af fag, bygge og lave længere projektføløb, hvor større grupper arbejder sammen omkring et fagligt tema. Det indikerer, at i fremtidens skole bliver det vigtigste, at børn lærer at omsætte deres teoretiske viden til praktisk handling. Det peger på en re-vitalisering af arven fra John Dewey og pragmatismen, og bringer erfaringspædagogikken tilbage som et af de bærende elementer i vores undervisnings- og skolepraksis.

Det vil ydermere afstedkomme en ændring af lærerrollen som allerede er undervejs. Lærere og pædagoger vil i højere grad skulle samarbejde om at designe undervisningsforløb og en ny didaktisk praksis, og fungere mere som mentorer og facilitatorer der sikrer en klar rammesætning, end en autoritær vidensperson, hvor det primære fokus ligger på, at formidle et faktuel, teoretisk stof, som eleverne efterfølgende skal prøves i.

#teamsamarbejde #åben skole #fordybelse #kreativitet #virkelighedsnær

Skolen spiller en nøgle-
rolle i vores demokrati-
ske samfund

FREMTIDENS SKOLE ER EN DEMOKRATISK SKOLE

I verden som den ser ud i dag, hvor vores demokratier er truet, er demokratisk dannelse blevet vigtigere end nogensinde før. Verden har behov for demokratisk tænkende individer, der handler respektfuldt og ansvarligt overfor både sig selv, de andre og for kloden. I det sigte spiller folkeskolen også en nøglerolle, da den er en af hjørnestenene i vores demokratiske samfund. Det er her børnene mødes på tværs af etniske, kulturelle, sociale og økonomiske skel og kan udvikle forståelse og empati for andre. Evner der er kernekompetencer i et demokratisk dannet menneske, og som gør mennesket i stand til at deltage aktivt og bidrage til opretholdelsen af vores demokrati.

Derfor må hverdagen i fremtidens skole være præget af medbestemmelse og inddragelse af elevernes stemmer. Graden af deltagelsesmuligheder spiller en afgørende rolle for inklusion og for elevernes motivation til at engagere sig i undervisningen og involvere sig i skolens hverdag. Så skal vi have aktive og glade elever, skal vi lave en skole hvor deres stemmer bliver taget alvorligt af de voksne, og eleverne anerkendes som selvstændigt tænkende mennesker. For demokratisk dannet er ikke noget eleven bliver ved at læse og tale om styreform i historie- og samfundsfagstimen. Demokrati er en handling, en konkret oplevelse og en erfaring, som eleverne skal gøre sig gennem praksis hver eneste dag.

Desværre peger flere nationale forskningsundersøgelser på², at de fleste børn i den nuværende folkeskole, hverken føler sig hørt eller taget med i de beslutninger, der træffes om forhold der har stor betydning for deres dagligdag i skolen. Det nedsætter direkte deres motivation for at gå i skole, når deltagelse mere ligner dekoration end demokrati som den amerikanske professor i psykologi Roger Hart, siger det³. Det er vi som samfund ikke tjent med.

Vi må med andre ord huske børnenes stemmer; fx denne stemme fra en elev i 9. klasse, der udtaler: "Jeg har en god skoledag, når vi også selv har medbestemmelse med hensyn til de ting, som vi skal lave"⁴

#medbestemmelse #empati #anerkendelse #demokrati #elevperspektiver

²: FX: EVA (2018) "Elevernes oplevelse af skoledagen og undervisningen". Danmarks Evalueringsinstitut, København

³: Hart, R. (1992) Children's Participation from Tokenism to Citizenship", UNICEF Innocenti Research Center

⁴: EVA (2018) "Elevernes oplevelse af skoledagen og undervisningen". Danmarks Evalueringsinstitut, København

FREMTIDENS SKOLE ER EN INKLUDERENDE SKOLE

Alle børn og unge skal glæde sig til at komme i skole. Glæde sig, fordi de her føler sig trygge og bliver mødt i øjenhøjde som dem de er, uden at føle sig forkerte eller ubetydelige - hverken i den voksnes blik eller blandt deres skolekammerater. Fremtidens skole skal skabe stærke sociale og faglige fællesskaber baseret på respekt og ligeværd, både mellem børnene og mellem børnene og de voksne. Det må være en skole hvor børnene ser frem til hver eneste undervisningstime, fordi indholdet er vedkommende og inspirerer dem til at deltage aktivt og lære mere. En skole uden skæld ud, en skole der motiverer og indbyder til nysgerrighed, undersøgelse, skabelse, kreativitet og leg.

Det kan arkitekturen og rummenes indretning ikke sikre i sig selv. Således kan vi godt tale om godt og flot skolebyggeri, men det afføder ikke i sig selv god læring og høj personlig, social og faglig trivsel hos hver enkelt elev. Skolens kvalitet og børnenes oplevelse af skole, afgøres først og fremmest af kvaliteten af relationer og af tilrettelæggelsen og indholdet af undervisningen. En gennemtænkt arkitektur kan være med til at understøtte og animere til en sådan elevcentreret pædagogisk og didaktisk praksis, gennem måden rummene er indrettet på, rummenes funktioner og skolens overordnede rumlige organisering. Både inde og ude.

Men det forudsætter at bygherrer, arkitekter og designere af moderne skolebyggeri, ikke kun skal være i tæt dialog med skolens praktikere og de børn som skolen er til for, men også selv må være fagligt velorienteret og videnskabsmæssigt forankret i de områder af feltet, der ligger udenfor arkitekturen, men som arkitekturen indvirker på i et adfærdssociologisk og psykologisk perspektiv, vedrørende børns læring og trivsel.

#inkluderende læringsmiljøer #motivation #kreativitet #autentisk undervisning

Ovenstående tekst er en sammenfatning af et oplæg afholdt i forbindelse med opstart af visionsprocessen omkring Stoholm Skole. Oplægget har medvirket til inspiration og som retningsgivende for udarbejdelse af selve visionen og pejlemærkerne for Stoholm Skole som det beskrives i det følgende:

Alle børn og unge
skal glæde sig til at
komme i skole!

En skole hvor børn og unge
bevæger sig mere, leger mere,
undersøger mere, griner mere,
forstår mere, taler mere og del-
tager mere!

Visionen

En dynamisk skole med trygge læringsfællesskaber og plads til nysgerrighed

På Stoholm Skole skal der skabes en hverdag, hvor børn og unge bevæger sig mere, leger mere, undersøger mere, griner mere, forstår mere, taler mere og deltager mere – og derved lærer og trives bedre.

Den nye skoles læringsmiljøer giver børnene en dagligdag præget af nysgerrighed, mod, videbegær og en legende tilgang til læring. Børnene vil møde en varieret skoledag med læring i forskellige små og store fællesskaber. Læringsmiljøerne både ude og inde giver mulighed for at få alle sanser bragt i spil.

På Stoholm Skole vil man opleve børn fordybet i varierede læringsformer med blik for udvikling af færdigheder og kompetencer. Skoleaktiviteterne har fokus på både digitale og analoge undervisningsmidler, og med mulighed for at man i alle skoleklynger kan arbejde praktisk og kreativt.

Trivslen og velværet er i højsædet gennem de miljøer, som skabes med de nye bygninger. Såvel ude som inde understøttes både de børn, som har brug for at få alle sanser stimuleret, og de børn der har brug for et mere sansefattigt indtryk. Og netop balancen mellem det store fællesskab og de små nære relationer, skal aflæses i de rumlige greb på hele skolen.

Rammerne skal skabe deltagelsesmuligheder og læringsbaner for alle, uanset talent, og alle børn skal have mulighed for at udfolde sig, og opnå det, som de kan hver især – og sammen. Det sikres gennem en kombination mellem det tværfaglige og monofaglige, via skolens faglige miljøer og gode "mellemrum" til ophold, bevægelse og fordybelse. Der er fokus på udvikling af kompetencer og færdigheder der skaber omstillingsparate elever der livsdueligt møder verden.

Skolens forskellige rumlige opbygninger og arealer skal tilsammen skabe mulighed for bevægelse og leg både ude og inde, så det overalt summer af deltagelse og aktivitet.

På Stoholm Skole er SFO og Klub en integreret og naturlig del af skoleklyngerne med plads til eget hjerte- rum og varierede aktiviteter i nærmiljøet.

Man er optaget af at skabe sammenhæng i såvel undervisnings- og fritidsaktiviteter, og i forbindelse med børnenes overgange gennem hele skoleforløbet. Det tydelige fokus på sammenhæng forudsætter et stærkt samarbejde på tværs af både årgange og klynger med fokus på fællesskab, medejerskab og medansvar for både børn og voksne.

**....med fokus på fællesskab,
medejerskab og medansvar
for både børn og voksne.**

Byens multifunktionelle og dynamiske samlingssted

Den kommende Stoholm skole er byens skole - derfor skal den åbne op, invitere byen ind, og fungere som et kraftcenter for hele Stoholm. Skolens placering ved Stoholm Fritids- og kulturcenter skaber en naturlig sammenhæng mellem skole- og fritidsliv, som skal understøttes af de fælles rum, hvor elever og borgere mødes og opnår en samhørighed og gensidig inspiration i forhold til de mangfoldige aktiviteter der udspiller sig.

En skole i balance mellem det store fællesskab og de små nære relationer

Pædagogiske pejlemærker og praksis

I forlængelse af visionen er der udarbejdet 5 pejlemærker, som sammen med visionen skal være retningsgivende for udvikling og etablering af de nye fysiske rammer for Stoholm Skole:

Deltagelsesmuligheder og plads til alle

På Stoholm skal der være en plads til alle – uanset hvem man er. Børn og unge har ret til, og udvikles igennem, aktiv deltagelse i sunde fællesskaber. Graden af deltagelsesmuligheder spiller en afgørende rolle for motivationen til at engagere sig i aktiviteter og læringsprocessen og involvere sig i skolens hverdag. Praxis og miljøer på Stoholm Skole skal derfor i alle områder og rum understøtte og fremme accept af forskellighed og diversitet, og alle børn og unge skal opleve, at de har mulighed for at deltage – både aktivt og perifert i skolens lærings- og fritidsmiljøer.

Børn og unge har mange læringsbaner, hvorfor der både pædagogisk og rumligt skal differentieres og skabes plads til både de formelle og uformelle læringsbaner. Det skal være let at være med og "finde vej", og der skal være mange og tydelige måder at være sammen og arbejde på. Tydelighed giver trivsel!

Entreprenørskab og kreativitet

Entreprenørskab, kreativitet og nysgerrighed er i højsædet og skal have plads og rum til udfoldelse, og alle skal have mulighed for at forfølge ideer og undersøge relevante spørgsmål og problemstillinger. På Stoholm Skole er spørgsmål lige så vigtige som svar – og vi vil turde at tage fejl.

Læringsmiljøerne skal give mulighed for, at børn og unge kan lave forsøg og prototyper, skabe og producere fysiske og digitale løsninger af virkelige problemstillinger – alt sammen igennem forløb med plads til fordybelse.

Der skal være plads og fleksibilitet i rammer og strukturer, således at det er børn og unges læringsforløb og -udbytte, der sætter dagsordenen.

Præsentationer og samlinger, hvor børn og unge formidler idéer og præsenterer produkter, er et centralt element i læringsforløbene – både internt i årgangen, afdelingen og skolen og i forhold til relevante eksterne samarbejdspartnere og interessenter, hvilket bidrager til, at læringen på skolen opleves som autentisk og relevant.

Samarbejde på tværs

På Stoholm Skole er der fokus på fællesskab og samarbejde. Ud over klassen som det kendte og trygge fællesskab, organiseres en stor del af læringsforløb og aktiviteter på tværs af de enkelte årgange, hvilket skal understøttes af læringsmiljøer, der skal give mulighed for både fællesskab og differentiering i både projektgrupper, klasser, årgange og afdelinger.

Et bredt og åbent samarbejde i medarbejdergruppen på tværs af afdelinger og årgange understøtter læringsfællesskabet på Stoholm Skole.

I de enkelte teams skal der være åbenhed i forhold til at kigge på, udfordre og evaluere egen og fælles praksis ud fra en anerkendende tilgang til hinandens pædagogik og metode. Tværfaglighed, Co-teaching og samarbejde mellem undervisning og fritid skal præge hverdagen på Stoholm Skole.

Dette vil være med til at sikre høj grad af videndeling mellem medarbejderne samt gode overgange og samarbejder omkring de enkelte børn og unge, så det understøtter børn, unges og forældres oplevelse af en stærk sammenhæng i de pædagogiske miljøer.

På Stoholm skole er spørgsmål ligeså vigtige som svar -

Og vi vil turde tage fejl!

Ansvar og ejerskab til alle

På Stoholm Skole praktiseres demokratiske beslutningsprocesser, som involverer både børn, forældre, personale og samarbejdspartnere.

Børn og unge skal opleve at kunne tage medansvar for sig selv, at kunne hjælpe andre og at kunne tage del i ansvaret for både de små og de store fællesskaber bl.a. via tiltag som Store-lille ven, morgensang, samlinger og traditioner.

Skolen er Stoholm bys fælles skole og fælles ansvar – og et vigtig center for samarbejder, kultur, traditioner og lærende fællesskaber på tværs af aldre.

Børn og unge lykkes bedst, når de voksne omkring dem tager ansvar. Samtidig skal de selv lære at være aktive medborgere og indgå i demokratiske processer, og de skal møde lokalsamfundet og virkeligheden med de muligheder og udfordringer, som det byder på for deres læring og dannelse.

Som en åben skole og et kraftcenter skal også medborgere, byliv og nærmiljø trækkes med ind i skolen. Det, som sker på Ny Stoholm Skole, er et anliggende for alle og indhold, samarbejder og produkter i undervisningen skal involvere området, lokale aktører, familier og alle interesserede.

En bæredygtig skole

I tråd med sammenhængsmodellen skal Stoholm Skole være en bæredygtig skole – økonomisk, fagligt og miljømæssigt. Bæredygtighed skal være et markant og gennemsyrende element i udvikling og opførelse af de nye fysiske rammer, og arkitektur, faciliteter og materialer skal have en tydelig fortælling om bæredygtighed.

I den bæredygtige hverdag på Stoholm Skole skal der pædagogisk arbejdes med forbedret adfærd og øget viden om, hvad der er godt for miljøet og for kloden. Læringsmiljøerne på skolen skal danne ramme for et bæredygtigt hverdagsliv, hvor områder og rum bruges optimalt, og hvor der i indretninger og løsninger "nudges" til bæredygtig adfærd både ude og inde.

Skolen skal danne ramme for et bæredygtigt hverdagsliv!

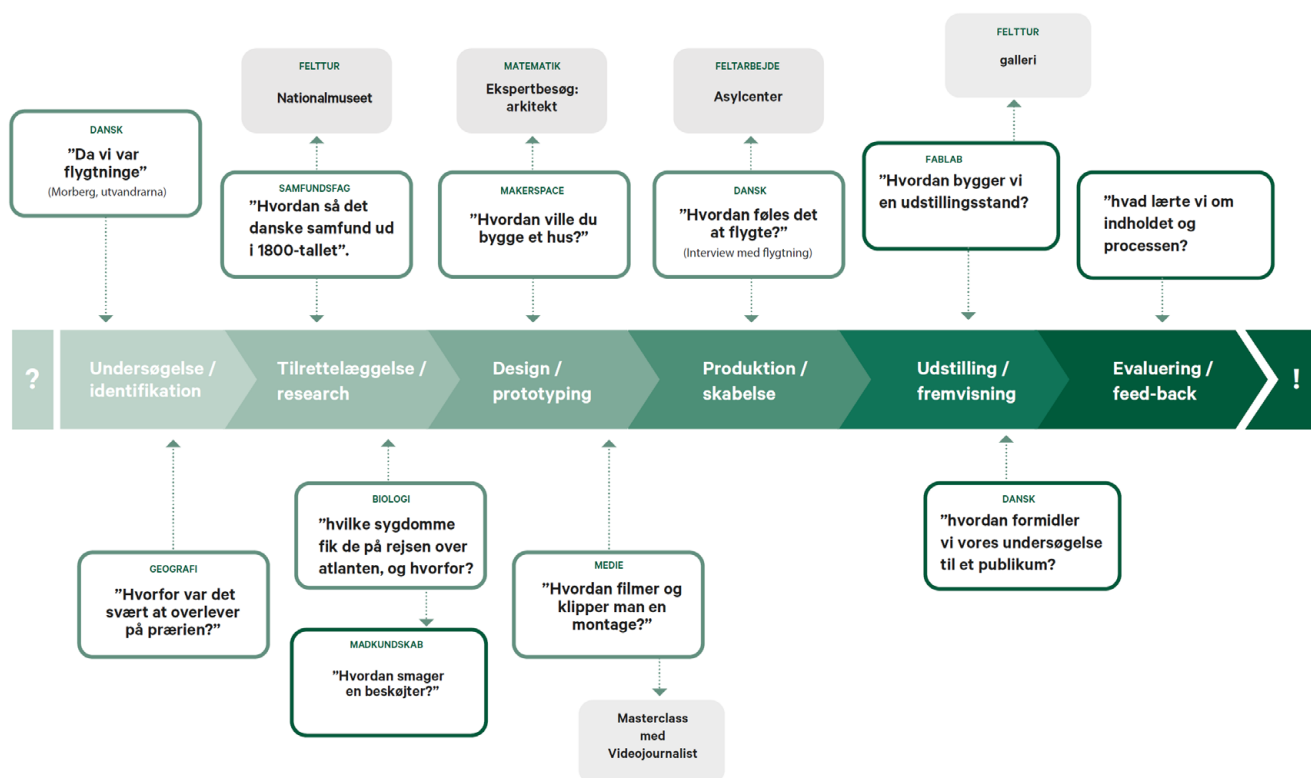
Læringsforløb og aktiviteter

Læringsmiljøernes spændvidde

På Stoholm Skole skal der lægges vægt på tydelige faglige og aktivitetsbaserede miljøer. Arkitekturen skal tage udgangspunkt i forskellige læringsmiljøer og læringsforløb. Uanset aktiviteten eller den didaktiske metode skal der være rum og plads til det, og indretningen skal i alle områder og rum stemme overens med de pædagogiske metoder.

Læringsmiljøerne på Stoholm Skole skal kunne understøtte spændvidden fra monofaglige forløb med høj grad af formidling, til mere projektbaserede tværfaglige forløb.

De projektbaserede læringsforløb bygger på de metoder, som man arbejder med indenfor videnskaben og i kreative processer. Kendetegnet er bl.a., at fagene arbejder sammen omkring et fælles projekt med et tydeligt mål for øje i form af et eller flere produkter. Til illustration er nedenfor skitseret en model for et muligt projekt-baseret læringsforløb, hvor mange forskellige teknologier, kompetencer og fag er i spil.

Eksempel på en projektbaseret didaktik

Emne: Flygtninge og immigration

Samtidigt med de mere projektbaserede forløb vil der også fortsat være tale om undervisning og læring i mere traditionelle strukturer og med fokus på de enkelte fags indhold, mål og arbejdsformer.

Læringsmiljøerne på Stoholm Skole skal derfor kunne understøtte spændvidden fra monofaglige forløb med høj grad af formidling og til de mere projektbaserede tværfaglige forløb. Et samlet diagram for typiske læringsforløb på skolen kan - på baggrund af visionen og de forløb, som lærere og pædagoger har skitseret i visionsprocessen – se ud som følgende:

Mulige forløb i spændvidden mellem det monofaglige og de projektbaserede forløb i de aktivitetsbaserede læringsmiljøer.

**Stoholm skole skal
være byens skole**

Læringsmiljøer og designprincipper

Den åbne skole – frontstage/backstage

Stoholm skole skal være "byens skole", der sammen med idrætsfaciliteter og hallen, bliver et center for byen, både i skoletid og fritid og ude og inde.

Den åbne skole bygger på et samarbejde mellem skole og fritid, og fritidsbrugere og foreninger. Det brede samarbejde kan være med til at skabe attraktive fællesmiljøer for børn, unge og voksne, med gode muligheder for læring, bevægelse og socialisering – men skal også indeholde differentierede miljøer, der sikrer et tydeligt arenaskifte mellem skole og fritid for skolens elever.

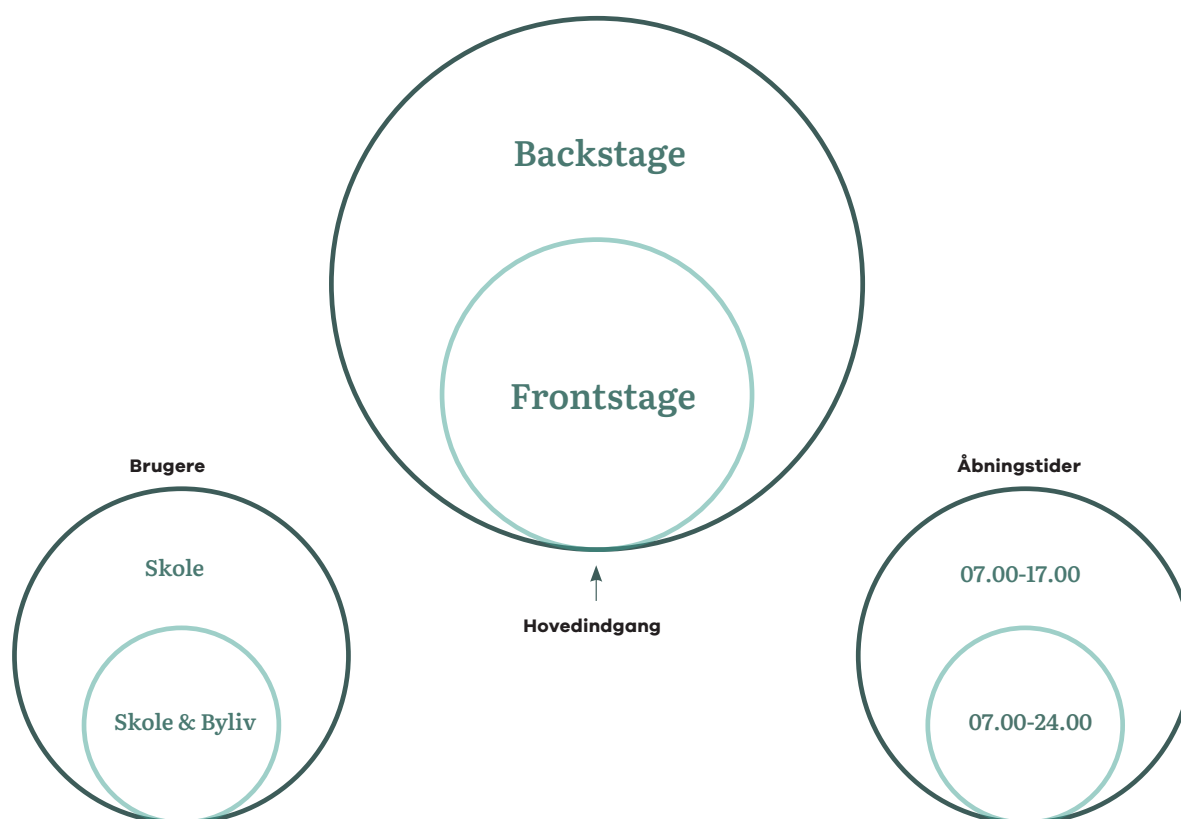
Inde i skolens bygninger organiseres funktioner og arealer, således at skolen opdeles med en frontstage, der henvender sig mod både skole og byen, og et backstage, med funktioner og arealer rettet mere specifikt mod skole, SFO og klub.

Backstageområdet er skolens "eget" areal – det er her eleverne og personalet har hjemme, både i deres undervisningsrum og deres fællesarealer.

Dette skal tydeligst ses i hjemområder og årgangsmiljøet, der er hjerterum for både undervisning og fritid og som fungerer som elevernes faste anker.

Her er plads til både afdelingen, årgangen og klassen, til både leg, læring og væren – for klasser, grupper og det enkelte barn og med plads og rum til nærvær og fordybelse.

Frontstage er et mødested for børn, unge og forældre - også uden for skolens åbningstid, med funktioner og arealer, der retter sig ud mod byens borgere. Frontstageområdet kan have kobling til flere af skolens faglige miljøer, så der er mulighed for åbent brug af folkekøkkener, værksteder, samlingsstove, multisal, idrætssal, musiklokaler, mødecenter mv.

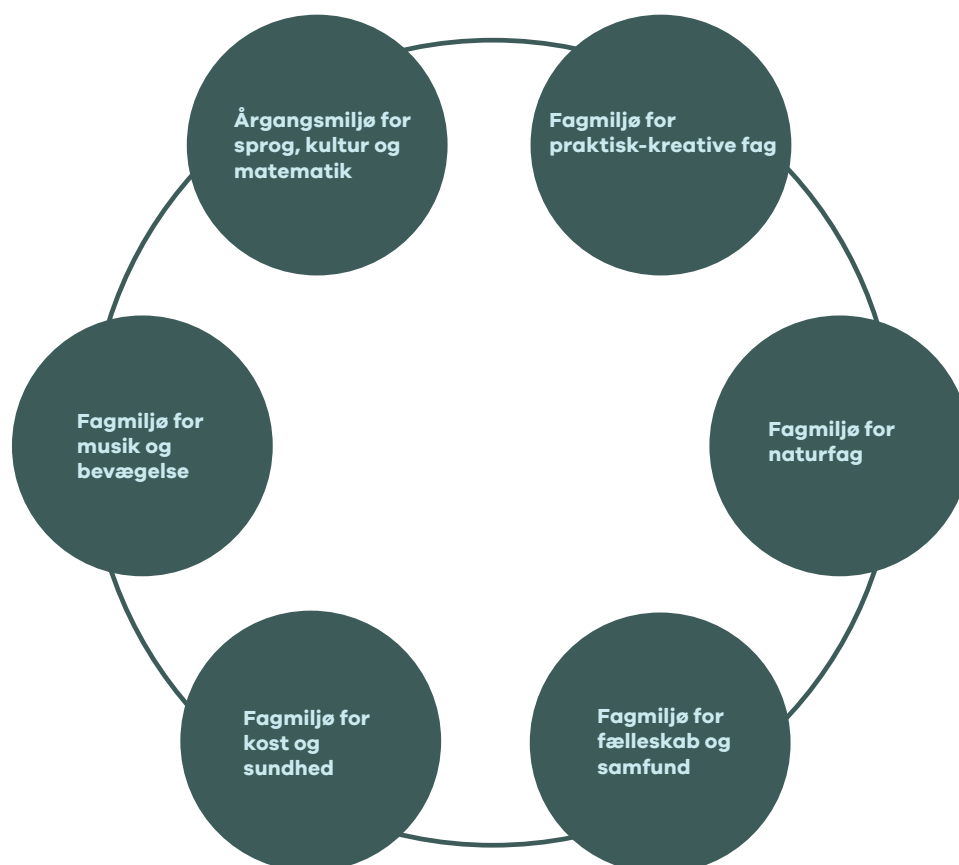

En mangfoldighed af fag, rum og muligheder – nye typer af rum med tydelig kodning

På Stoholm Skole forlades idéen og princippet om én klasse til ét lokale suppleret med traditionelle faglokaler baseret på ét fag.

I stedet organiseres skolen ud fra tværfaglige læringsmiljøer med kapacitet til en årgang med to klasser. Miljøerne indrettes med udgangspunkt i fagenes indhold og arbejdsformer og ud fra arbejdsmetoder, der kan understøtte en mere projektorienteret undervisning:

- Årgangsmiljø for sprog, kultur og matematik
- Fagmiljø for praktisk-kreative fag
- Fagmiljø for musik og bevægelse
- Fagmiljø for naturfag
- Fagmiljø for kost og sundhed
- Fagmiljø fællesskab og samfund

Årgangs- og fagmiljøerne skal indrettes, så de understøtter både undervisning, samvær, pauser og aktiviteter, både for skoledelens og fritidstilbuddenes vedkommende.

Ud over egentlige faglokaler til de praktisk-musiske fag, til naturfag, madkundskab, bevægelse mv. skal der også være mindre værksteder og laboratorier tæt på de enkelte afdelinger og årgange. Det er i disse rum, eleverne i mindre grupper virkelig kan arbejde hands-on både med nye digitale teknologier såvel som mere traditionelle maskiner, materialer og værktøjer. Disse rum er designet til projektarbejdsformer fremfor fag og kan derfor benyttes af samtlige af skolens fag i forbindelse med elevernes projekter og forløb.

Alle rum skal være kendetegnet ved en tydelig kodning og identitet; det skal være let at læse og afkode, hvilke aktiviteter og adfærd, der er hensigten med rummet. Rummenes autenticitet vil derved virke motiverende og pirre til børn og unges nysgerrighed.

Der er behov for at indrette varieret og aldersdifferentieret for at understøtte forskellige aldersgrupper, holdstørrelser og aktivitetstyper. Aktiviteter, der larmer og stille-områder skal afskærmes. Det er vigtigt, at der integreres grupperum samt mindre rum eller nicher, som er egnet til fordybelse og læringsamtaler med børn og unge.

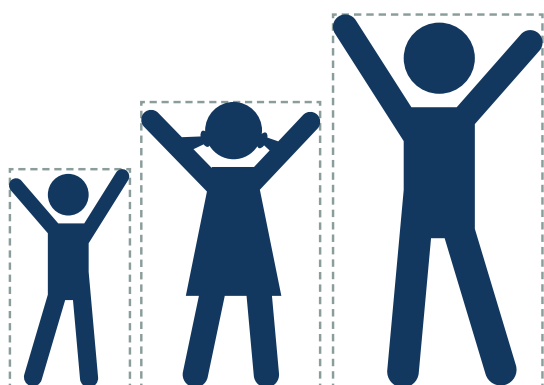
Alle rum skal være kendetegnet ved en tydelig kodning og identitet

Rum for samarbejder og fællesskab – human scale og rumlig skalering

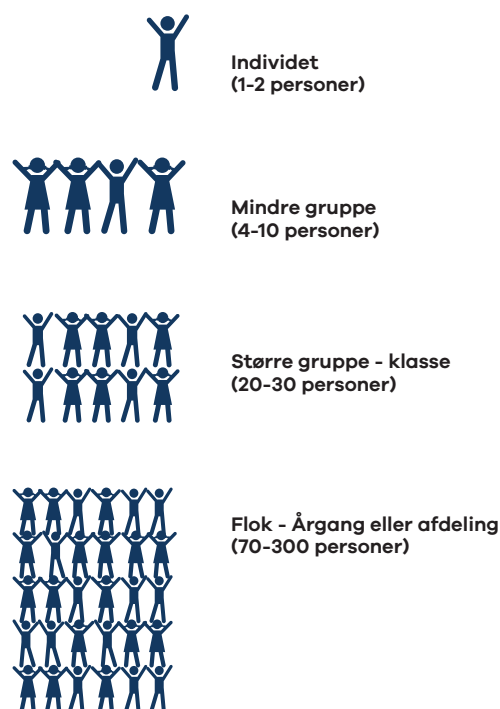
På Stoholm skole skal der arbejdes med rum og inventar, der understøtter både den store samling, og den individuelle elev, men også i skalaer der "tager imod" mennesket og tilpasses de forskellige årgange på skolen.

Rummene skal skabe plads til at samles i klassen, på årgangen, i afdelingen, og kunne rumme en monofaglig tilgang med fokus på den enkelte klasse eller årgang, men også rumme muligheden for tværfaglige forløb, med mulighed for samarbejde mellem både elever og personaleteams.

Skala ift. alder

Skala ift. fællesskabet

For personalet tydeliggøres samarbejdet i organiseringen af personale- og teams-faciliteter, der samler hele afdelingens personale ét sted, og sikrer at man mødes på tværs af klasser og fag.

Udadrettet ønskes mulighed for samarbejde med idrætshallen og -anlæg, foreninger, dagtilbuddet i Stoholm, og andre eksterne aktører, hvor også et tæt og nært forældresamarbejde skal sikres via overskuelige og inviterende rammer, hvad enten man er på skolen med sit barn eller i forbindelse med foreningslivet.

Synlig læring – transparens og udstilling

De tværfaglige samarbejde forudsætter også, at man skaber en synlighed omkring de igangværende projekter. Synligheden gælder ikke kun de færdige produkter og projekter, men i ligeså høj grad processerne og udviklingen, der kan være med til at inspirere og udfordre både elever og personale.

Dette kan sikres gennem transparens, eksempelvis ind til de faglige miljøer, men også ved at sikre plads til præsentation og udstilling på vægge, i vinduer og gulve.

Plads til præsentation,
formidling og udstilling
på vægge, vinduer og
gulve

Differentierede læringsmiljøer - aktiviteterne

Læringsmiljøerne på Stoholm Skole skal være forberedt til at danne ramme om forskelligartede aktiviteter og læringsfællesskaber for børn, unge og voksne. En tydelig opdeling i områder til forskellige typer af aktiviteter - samt aktivitets- og lydniveauer – understøtter, at mange aktiviteter og grupper kan være i gang samtidigt uden at forstyrre hinanden. Det skal skabe mulighed for at kunne skifte mellem forskellige organiseringer og anvendelser af læringsmiljøerne.

Børn og unge skal have indflydelse på egen læringsituation og tydelighed, trykthed og variation i de fysiske rammer skal følges ad og understøtte de mange forskelligartede behov. I alle områder og rum skal disponering og indretning ske ud fra en aktivitetsbaseret tilgang med fokus på formidling, fordybelse, samtale, produktion, samvær, leg og bevægelse:

Hver af de seks aktiviteter kræver sit særlige areal og indretning for både at sikre de bedste rammer for aktiviteten, men også for at sikre at aktiviteterne ikke placeres uhensigtsmæssigt ift. hinanden. En tydelig kodning/"sprog" hjælper børn og unge med at aflæse rummene, så de bedre kan orientere sig, ift. hvilken aktivitet de har behov for at rette sig mod.

Formidlingsaktiviteten indeholder både den klassiske lærer-til-elev formidling, men indeholder også elevpræsentationen, evalueringen og det lille teaterstykke. Formidlingssituationen skal kunne rumme klassen og måske årgangen, men kan også understøttes af mindre formidlingsflader til grupper eller holddeling.

Fordybelsesaktiviteten er oftest individuel eller for mindre grupper, hvor der skal være ro, både visuelt og auditivt, med minimale forstyrrelser. Man arbejder ikke nødvendigvis på samme måde, og således vil nogle foretrække at ligge på gulvet, andre i en stol ved et bord osv. Nogle mennesker kan have et særligt behov for at både visuel og auditiv afskærmning.

Samtalen er aktiviteten for par eller grupper, der gennem diskussion, samtale og debat udvikler og videndeler. Rumligheden danner ramme om en ligeværdig arbejdsplads for flere personer, som typisk skal kunne placere sig i øjenhøjde og med fronten mod hinanden. Aktiviteten kan både finde sted i mindre lukkede arealer, men også i større fællesarealer.

Produktion vil ofte være "værkstedsbaseret", men dækker over alle aktiviteter der gennem hands-on produktion udmønter sig i et produkt eller et forsøg. Aktiviteten kan med fordel foregå i mindre værksteder med en stærk kodning, men finder også sted i klasserne og fællesarealer.

Samvær er børn og unges ikkestyrerede socialisering. Det er væren i fællesskab, typisk i bløde miljøer, men også om et brætspil rundt ved bordene, eller i mindre grupper på siddetrappen. Samvær kan også opdeles i aktivt deltagende og perifært deltagende, hvor man uden at være en aktiv del af aktiviteterne i rummet, stadig føler sig som en del af det fælles samvær.

Bevægelse er muligheden for at få brændt lidt krudt af, danse, spille bold, tumle, men også bevæge sig i undervisningen med tallege, ordfanger og andre aktiviteter. Den mere rolige bevægelse kan finde sted i klassen, eller andre mindre rum uden særlig kodning, mens den mere aktive bevægelse, ofte vil kræve plads, og afskærmes, særligt ift. auditive forstyrrelser, men også fysisk og visuelt.

Udeliv

Med den nye skoles placering bliver der mulighed for at udfolde udeområderne i langt højere grad end i dag og skabe et godt udemiljø for både skole, fritid og idræt med inspirerende uderum, der bruges hver dag, i mange timer, året rundt i mange år.

Udelivet skal både understøtte de styrede aktiviteter, med udeundervisning, holdtræning og fritidstilbud, men også de uformelle aktiviteter. Man skal med andre ord sikre sig et udemiljø, der sikrer ejerskab for byens børn og unge, hvor man mødes i forskellige fællesskaber.

Ejerskabet sikrer at man føler sig velkommen og imødekommen, og ejerskabet sikrer en social adfærd, hvor man passer på hinanden og de forskellige funktioner i området.

Udeområdet skal rumme alle aldre, og have en høj lege- og læringsværdi, for både de yngste og de ældste i Stoholm.

Hvad enten man vil lege og klatre eller gå en tur på stierne, skal området være bevægelsesfremmende og byde på naturoplevelser, der pirrer sanser og krop.

**Udeområdet skal rumme
alle aldre - både yngste og
de ældste**

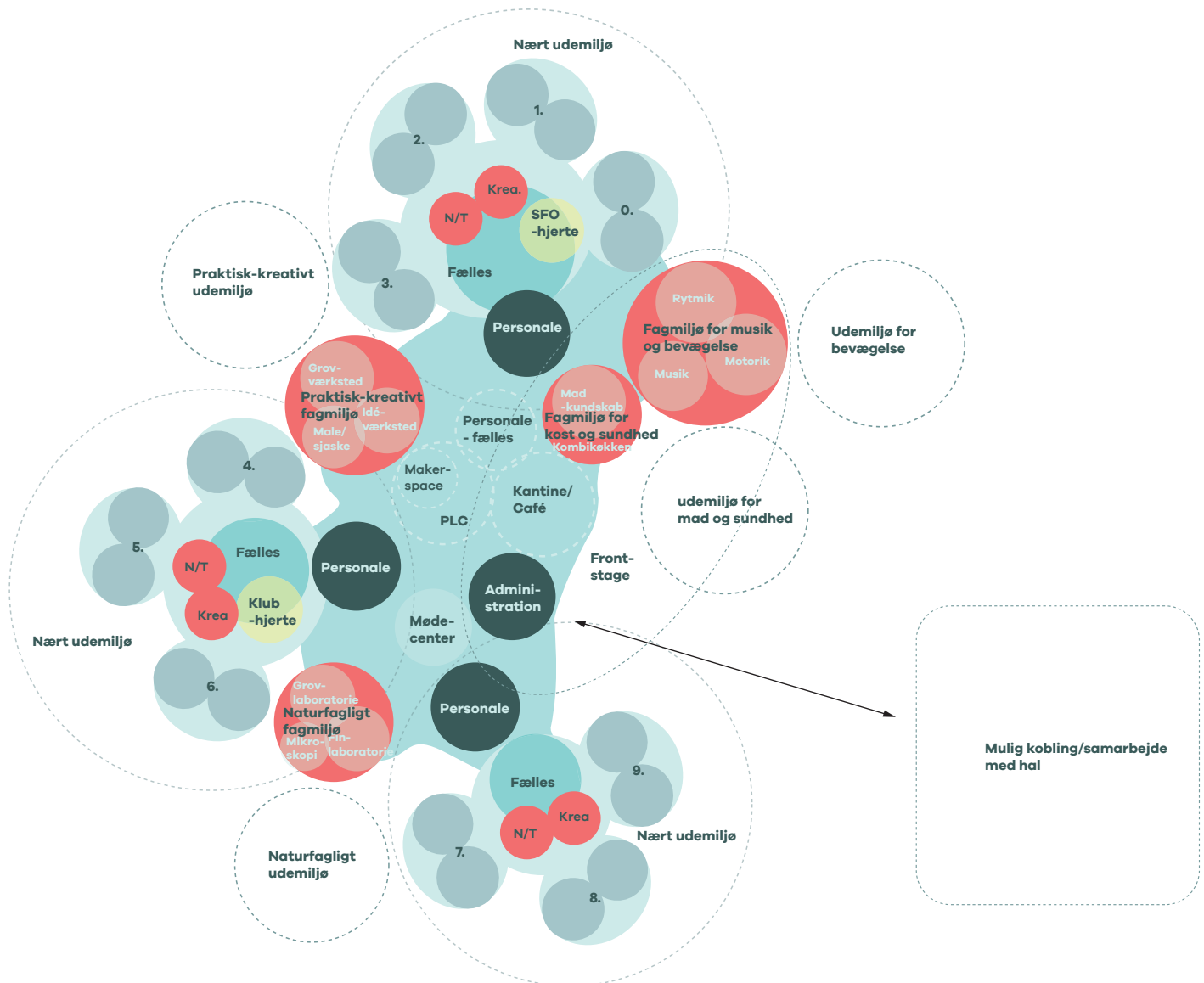
Rumlig organisering og funktionsbehov

Samlet overordnet disponering

Skolens rumlige organisering tager afsæt i arbejdet med de overordnede greb med faglige miljøer for afdelinger, fag og fællesfunktioner og princippet om frontstage/backstage, som styrende struktur.

Det tilhørende diagram skal ikke nødvendigvis læses som et to-dimensionelt diagram eller grundlag for en planløsning, men skal sammen med skolen bearbejdes videre ift. nærheder og sammenhænge og eventuelt kobles sammen på tværs af flere etager.

Derudover er der i organiseringen arbejdet med at lave en fornuftig kobling mellem afdelinger og faglige miljøer, og eksempelvis placeres det naturfaglige område i nærhed af mellemtrin og udskoling, mens fagmiljø for musik og bevægelse placeres i umiddelbar nærhed af indskolingsafdelingen.

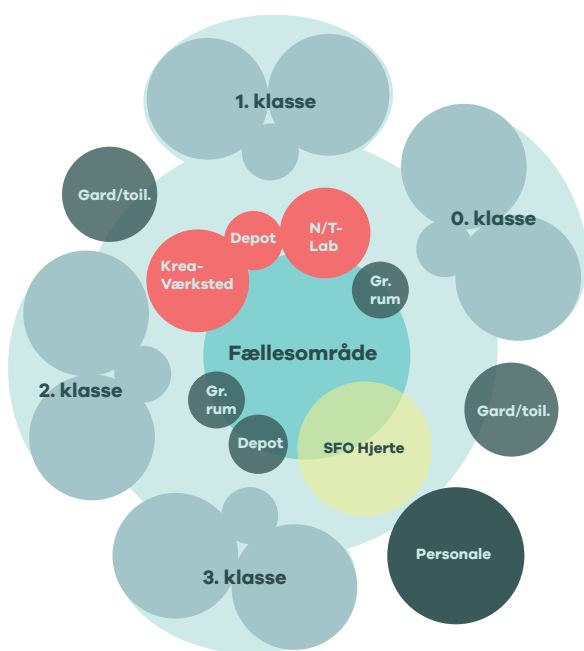

Afdelinger og årgangsområder

Skolens afdelinger organiseres omkring et årgangsbaseret undervisningsmiljø, med fokus på de almene fag inden for sprog, matematik og kultur. Sammen med afdelingens fællesarealer, muligheden for grupperum og værksteder etableres et differentieret læringsmiljø med mulighed for både læren og væren.

Afdelingerne organiseres, så man kan rumme afdelingens årgange som en helhed, mens årgangene organiseres to-og-to, med nært forbundne baserum til årgangens to klasser.

Organisering af afdelinger

Organisering for indskoling på 2 spor, med et større fællesareal of SFO-hjerter, med mulighed for opdeling.

Organisering for Melletrin på 2 spor, med et større fællesareal og Klub-hjerter.

Årgangsmiljøer

I den ovenstående beskrivelse er årgangslokalerne organiseret to-og-to, og understøtter dermed skolens ønske om mulighed for projektførelse for årgange eller samkørsel af to klasser.

Samtidigt skal årgangsmiljøerne gennem rum og inventar sikre, at der kan findes plads til flere af læringsaktiviteterne, hvis ikke alle.

De skal som minimum understøtte følgende:

Formidling, både for en hel klasse og en årgang, og at aktiviteten understøttes af både inventar og tekniske installationer.

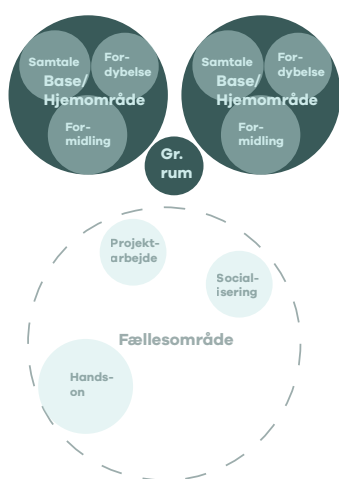
Fordybelse for den enkelte, eksempelvis i mindre rum, eller skærmede fokuszoner, men også inventarløsninger, der understøtter fordybelse, også i større arealer.

Samtalen, der finder sted mellem to eller flere elever og personale kan også finde sted i de større arealer, men der bør sikres mulighed for zoner til samtale og gruppearbejde, særligt i forbindelse med projektarbejde.

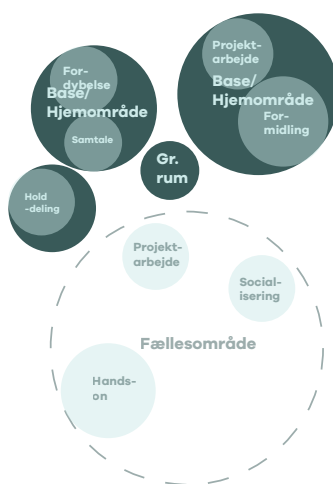
Produktion, samvær og bevægelse, skal ikke nødvendigvis tænkes ind i årgangsmiljøerne, men det skal være muligt at understøtte disse aktiviteter i afdelingen, og gerne i umiddelbar nærhed til årgangsmiljøerne.

I det videre forløb, skal det sammen med skolen afklares, hvorledes arealerne skal disponeres, ift. om man ønsker at arbejde med to ligestillede, rumligt ens lokaler, om man ønsker en differentiering i rumstørrelser med mulighed for at samle et større hold, om man ønsker fokus på et fælles læringsareal for årgangen, med to mindre baselokaler, eller en helt anden løsning. Det vurderes at det disponerede areal for årgangene, fuldt kan understøtte forskellige rumlige løsninger.

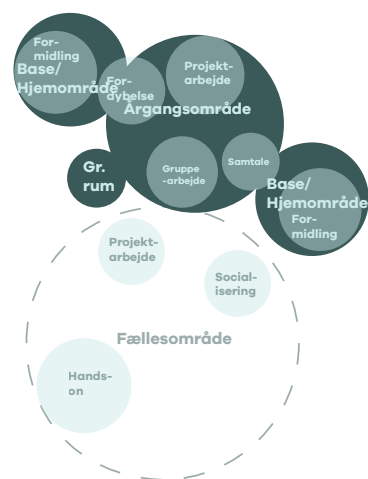
Mulige organiseringer af årgangsmiljøer

Klassisk organisering med to stamklasser

Årgangstænkning med differentierede lokalstørrelser.

Årgangstænkning med fokus på projektorienterede fællesarealer til hver årgang

Fællesrum og Fritidsmiljøer

For indskolingen og mellemtrinnet etableres et dedikeret areal til fritidsfunktioner for henholdsvis SFO og Klub. Arealet vil fungere som SFO'ens og Klubbens hjerterum, og være samlings- og mødested og base for fritidstilbuddene. Disse arealer ønskes organiseret, så der er en god kobling til afdelingens naturfaglige og kreative værksted.

Det ønskes på tværs af alle årgange og afdelinger, at fællesarealet er et større sammenhængende areal, så det er muligt for få voksne at overskue arealet, og med en rigtig god rumlig disponering, der gennem både bygningsmæssige greb og inventar, skaber et inspirerende og differentieret lærings- og opholdsareal, der møder alle skalaer af skolens liv.

Værksteder i afdelingerne

De værksteder, der placeres i afdelingerne, er stærkt kodede arealer, der både kan fungere som værksted for en mindre gruppe eller hold, men også fungerer som base for værktøj, materialer og remedier, der kan tages med ud i afdelingernes fællesarealer eller i årgangsmiljøerne.

For alle afdelinger etableres mindst 2 værksteder, hvor det ene er rettet mod naturfagene, og det andet værksted rettes mod de praktisk-kreative aktiviteter. Værkstederne er stærkt kodede, og både overflader og materialer skal understøtte værkstedets funktion.

Der skal skabes
inspirerende rum,
der møder alle ska-
laer af skolens liv

Faglokaler og værksteder

For at sikre, at de faglige miljøer lever op til ønsket om mangfoldige rum og aktiviteter samt ønsket om at skabe "kloge kvadratmeter" med en høj belægning, afviger fagmiljøerne på Stoholm skole, fra normen med én klasse i ét faglokale.

På baggrund af belægningen på en to-sporet skole og med en tanke om årgangsundervisning, hvor det for flere fag er muligt at undervise 2 klasser ad gangen, og derved mindske belægningen af arealet, kan der åbnes op for en anden struktur af fagmiljøer end normalt.

Det giver mulighed for at samtænke funktioner på samme areal, derved sikres en højere belægning af lokalet og samtidigt frigives areal, der så kan disponeres frit og fordeles i afdelingerne som mindre værksteder.

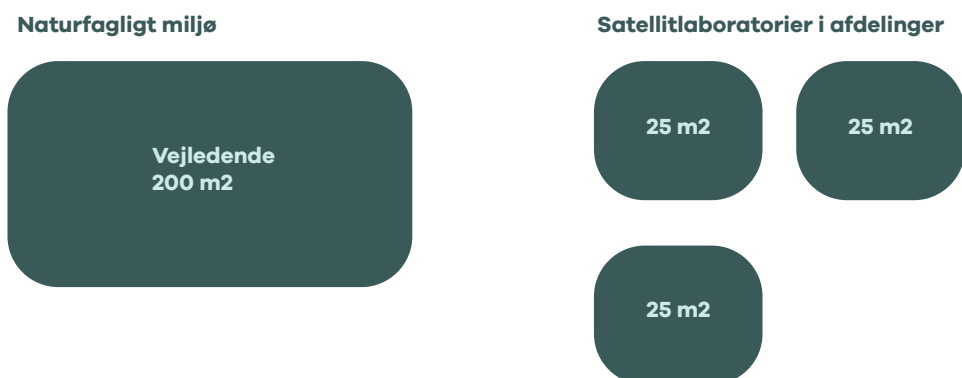
Dette greb skaber også en decentralisering af en del af de ofte stærkt kodede og "lukkede" fagmiljøer, der kommer både skolens afdelinger og fritidstilbud til gode. Samtidigt sikrer decentraliseringen synlighed i de almene fag, hvor eksempel praktisk anvendelse i matematik eller tværfaglige forløb med de almene fag og de praktisk-musiske eller naturfagene bliver muligt i afdelingerne, uden at lægge beslag på faglokalerne.

Mulig organisering af faglokaler - her eksemplificeret med naturfagene

Klassisk organisering af naturfagslokaler

Organisering i faglige miljøer og værksteder/laboratorier i afdelinger

Fagmiljø for Praktisk-Kreative fag

Det praktisk-kreative fagmiljø lægger areal til undervisningen i Håndværk & Design og Billedkunst.

Fagmiljøet skal inspirere til det praktisk-kreative arbejde og både understøtte proces og produkt. Miljøet må gerne spille op til elevernes nysgerrighed, og valget af materialer og overflader skal sikre et miljø, der giver plads til både de store, snavsende udfoldelser og den fine nørkle.

Arealet skal fordeles, så det understøtter et grovværksted, male-sjaske-værksted og idé- og finværksted. Derved sikres, at der er zoner og funktioner, der understøtter fagene, og bedst understøtter fagenes målsætning.

Der skal sikres transparens og synlighed, så eleverne frit kan arbejde på tværs af lokaler og værksteder og eksempelvis skifte mellem grove og bløde materialer, sætte sig et roligt sted og skitsere eller researche, og kunne inspireres af projekterne i lokalerne.

Transparensen gør også, at man inspireres af værkstedets muligheder, og den umiddelbare tilgængelighed af værktøj, materialer og remedier bliver tydelig.

Overordnet inddeles arealet med tre større værksteder, og dertil hørende støttefunktioner som depoter og lignende. De tre værksteder er:

Idé- og finværksted - værksted til idégenerering, research og udvikling samt arbejde med bløde materialer, som tekstiler og papir. Værkstedet er som udgangspunkt et tørt og rent værksted.

Grovværksted – værksted til arbejde med hårde materialer, særligt træ. I værkstedet er der adgang til både håndværktøj og maskinværktøj, og der er forskellige stationer at arbejde ved. Værkstedet er som udgangspunkt tørt, men støvet og "beskidt".

Male/sjaskeværksted – Værkstedet er rettet særligt mod våde materialer som maling, farve, ler og gips, og kan rumme både billedkunst og den "våde" del af håndværk & design. Værkstedet kan være både vådt og snavset.

Eleverne skal frit kunne arbejde på tværs af værkstederne og inspireres af projekterne i lokalerne.

Fagmiljø for musik og bevægelse

Fagmiljøet for musik og bevægelse organiseres, så musiklokalet fungerer som et selvstændigt areal, men med mulighed for at trække sang og bevægelse ud i bevægelsesarealet. På den måde er det muligt at etablere et stærkere kodet musikmiljø rettet mod instrumentfokuseret undervisning.

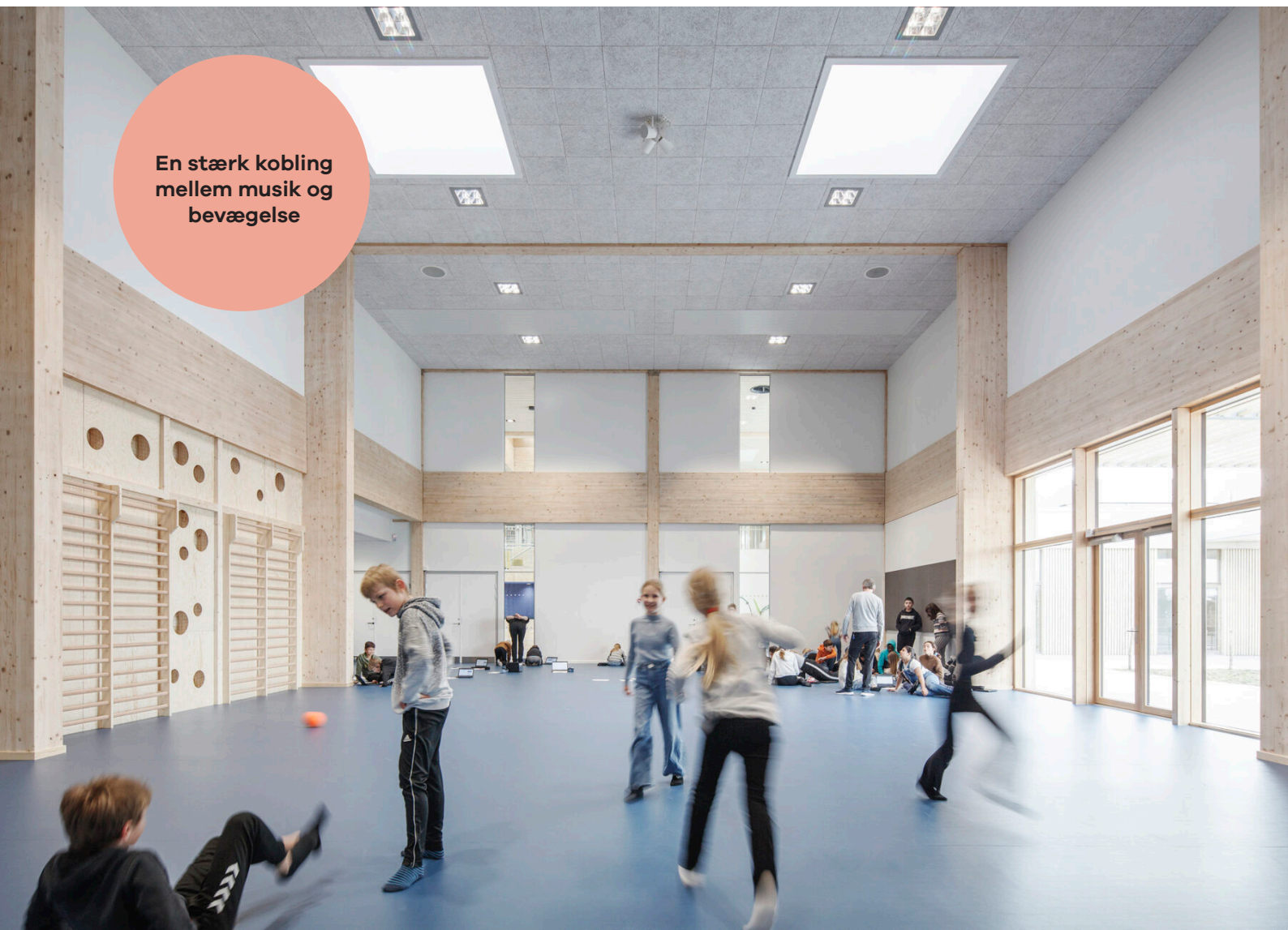
Samtidigt vil en god kobling til bevægelsesområdet med mulighed for at åbne op mellem de to miljøer gøre det muligt at bruge musiklokalet som scene eller bagscene i forbindelse med koncerter, skolekomedier og lignende.

Bevægelsesarealet skal understøtte gymnastik og bevægelse, evt. med flere muligheder for opdeling af arealet, i mindre zoner og områder, så der både kan foregå undervisning af flere klasser, men også understøtte et yogahold, babyrytmik og lignende.

Hvis der etableres to eller flere egentlige sale, anbefales det at kode dem forskelligt, så den ene sal placeres sammen med musiklokalet, og rettes mod den rytmiske gymnastik og dans, mens den anden sal rettes mod motorik og redskabsgymnastik.

For fagmiljø for musik og bevægelse er det særligt vigtigt, at der arbejdes med en akustisk bearbejdning, der både minimerer forstyrrelserne ift. de omkringliggende arealer, men også sikrer bedst mulige akustiske forhold for både sang og rytmisk musik.

Der pågår sideløbende med udviklingen af dette program et udviklingsarbejde ift. at indarbejde en egentlig multisal, i samarbejde med Sport og Fritid. Det vurderes muligt at inkorporere ovenstående beskrivelse i arbejdet med dette videre udviklingsarbejde.

En stærk kobling
mellem musik og
bevægelse

Naturfagligt fagmiljø

Programmeringen af det nye naturfaglige miljø tager udgangspunkt i forudsætningen for at understøtte undervisning, der muliggør den fælles naturfaglige eksamen med et stort fokus på det tværfaglige samarbejde mellem fysik/kemi og biologi/geografi, men stadig med mulighed for undervisning i de klassiske fag.

Derfor ønskes det at binde Bio/Geo sammen med Fysik/kemi, og derved etablere et naturfagligt område, suppleret af skolens udeområder og de naturfaglige værksteder i skolens afdelinger. Med afsæt i nye anbefalinger ift. arbejdet med naturfag, organiseres lokalerne dermed også som et samlet science-område, frem for de enkelte fag. Derfor kan man i stedet for at beskrive laboratorierne ud fra fagene fysik/kemi og Bio/geo, beskrive det som funktionsbårne laboratorier – Fin-laboratorie og Grov-laboratorie, suppleret af specialiserede mindre zoner og laboratorier og depoter, en opdeling, der minder om de inddelinger, der også bruges i Håndværk & Design. Denne organisering imødekommer også ønsket om at have mulighed for årgangsundervisning med to klasser i miljøet på én gang.

Miljøet bygges op som et naturvidenskabeligt undervisningsareal, som kodes til projekter og eksperimenter, og de endelige tekniske indsatser, installationer og løsninger skal afklares i den videre proces med skolen.

Grovlaboratorie

I grovlaboratoriet er der særligt fokus på biologi/geografi forsøg med eksempelvis bakterier, samt beskidte og våde eksperimenter. Det er i dette lokale hvor jordbundsprøverne bringes ind, efterårets blade undersøges eller en fisk dissekeres. Man kan hælde sand på gulvet og kigge på vandets påvirkning af landskaber, inden det hele kan spules væk. Det er derfor særligt vigtigt, at overfladerne nemt kan holdes rene, ligesom overflader og inventar udføres i materialer, der understøtter den mere grove brug af lokalet. Dog understøtter lokalet også mindre kemiske forsøg, forsøg med el, magnetisme, mekanisk bevægelse, kulde og varme, så lokalet kan understøtte undervisningen i Fysik/Kemi.

Stort fokus på de tværfaglige forløb mellem de naturvidenskabelige fag

Finlaboratorie

Finlaboratoriet er rettet mod fysik/kemiundervisningen med fokus på forsøg med kemikalier, gas, varme og el. Det er vigtigt, at laboratoriet har et passende antal stationer med gas, vand og el, så der er mulighed for flere ens forsøgsopstillinger i lokalet.

I finlaboratoriet er der også et højere fokus på sikkerhed, både ift. de tilgængelige materialer, men også ift. aflåselige kemikalieskabe med sug, central styring af gas, samt processug til håndtering af afdampning og partikler, der dannes under arbejdet med gas.

Understøttende funktioner

Ud over de store laboratorier kan der med fordel arbejdes med flere mindre laboratorier. Det kan være et mindre mikroskopi- eller ren-laboratorie, hvor der er mulighed for de forsøg, der kræver et mere styret miljø, og man har skolens bedste mikroskoper til at stå.

Et grønt laboratorie kunne også indarbejdes, evt. som en udestue eller et drivhus, hvor der er mulighed for at arbejde med spiring, fotosyntese eller andre forsøg, der kræver lys for at udvikle sig. Det grønne laboratorie kan også have plads til opstilling af forsøg, der skal kunne stå urørt i længere tid.

Naturfag

Jeg har intet specielt talent.
Jeg er blot ekstremt nysgerrig.

Albert Einstein

Fagmiljø for kost og sundhed

Fagmiljøet for kost og sundhed indeholder skolens madkundskabsfunktion, samt et køkken, der understøtter skolens spiseareal. Fagmiljøet placeres som udgangspunkt med en god kobling til skolens andre større fællesarealer, ligesom en placering i nærhed af skolens SFO og Klubområder vil være en fordel.

Det skal i det videre forløb afklares hvilken organisering man ønsker i selve madkundskabslokalet – i dag har skolen en klassisk opbygning med familiekøkkener, hvor formålet med undervisningen i dag ud over madlavning også rummer teoretisk undervisning med fokus på eksempelvis ernæring og forskellige kulturer. Mange nye madkundskabslokaler indrettes derfor også med en større fokus på teori, ligesom man ofte bevæger sig væk fra de traditionelle familiekøkkener og i stedet etablerer stationer til varmt, koldt, grovkøkken og bagværk.

Spisearealet er et areal, hvor man samles og mødes om maden og fællesskabet. Der er både pædagogiske og gode læringsperspektiver ved at spise sammen – man placeres måske sammen med nye kammerater, ligesom snakke om bordet giver viden om kulturer, forskelligheder, og inspirerer til nysgerrighed og mod på nye smage.

I det videre forløb skal det også afklares, om skolens fælles spiseareal skal ligge centralt ved fagmiljø for kost og sundhed, eventuelt med en god kobling til skolens fagmiljø for fællesskab og samfund, eller om man skal dele arealet ud i afdelingerne, og derved sikre et større fællesareal i dem.

**Snakke rundt om bordet
giver viden om kulturer,
forskelligheder, og inspirerer
til nysgerrighed og mod på
nye smage**

Fagmiljø for fællesskab og samfund

Fagmiljø for fællesskab og samfund er sammen med skolens administration grundpillen i skolens frontstage-funktioner. Fagmiljøet rummer skolens PLC, fællesarealer til både samling og fordybelse, zoner til gruppearbejde, research og dokumentation.

Fagmiljøet for fællesskab og samfund er også her man mødes, inden man går til danse undervisning i bevægelsessalene, kan lade sig inspirere af produkterne fra skolens værksteder, og byens børnehavebørn kan samles til højtlesning af juleeventyr inden skolens julekoncert.

Her er også basen for skolens pædagogiske læringscenter (PLC), samt tekniske værksteder for animation, digitalformidling og lignende.

PLC skal både kunne facilitere højtlesning for en mindre gruppe, oplæg til en klasse, samt tilbyde arbejdszoner for både individer og grupper.

Fagmiljøet vil også skulle fungere som center for skolens fælles formidling – her kan projekter udstilles, særlige fokusområder og produkter fra temadage præsenteres og inspirere elever og personale på tværs af årgange og klasser.

I det videre arbejde skal det vurderes om PLC funktionerne skal deles op, så der er et større fælles område centralt i skolen, mens der er mindre PLC-”satellitter” ude i afdelingerne, eller om man ønsker at samle funktionen på ét område.

Uanset hvilken løsning der vælges, ønskes at arbejde med sammenhængende overskuelige rum, hvor personalet kan have et godt overblik, og eleverne let kan orientere sig, og hvor inventaret sikrer nicher og kroge, med forskellige typer af fokuszoner og ophold, til både de mindste i indskolingen og de største elever i udskolingen.

Fagmiljøet skal fungere som et center for skolens formidling

Udeliv og udeområder

Som beskrevet tidligere skal skolens udearealer understøtte både de formelle og styrede samt de uformelle aktiviteter, så udeområdet både kan bruges i undervisning og fritid.

De styrede udendørsarealer kodes forskelligt alt efter hvilket fagmiljø, som de kobler sig på. Ved årgangsmiljøerne ønskes etableret udendørs læringsarealer med mulighed for samling og formidling, eller fokus på fordybelse og gruppearbejde.

Ved de andre fagmiljøer kan arbejdes med tydeligt kodede udeområder med udeværksteder til de praktisk-kreative aktiviteter, områder med adgang til vand og arbejdsborde til de naturfaglige miljøer, ligesom et område til køkkenhave, bærbuske, formidling og spisning kan spille sammen med både madværkstedet og naturfagene.

Derudover ønskes et stort fokus på bevægelse, både til boldspil, parkourstativer, og legeplads til de yngste elever.

På Stoholm skole lærer alle børn at cykle og køre på rulleskøjter og waveboards, så der er fra skolen et stort ønske om at etablere områder, der understøtter disse aktiviteter både ift. baner, skaterramper og lignende samt en rute rundt i området.

Biodiversitet og "vild med vilje"

Med afsæt i tanken om bæredygtighed er der ønske om at lade større områder ved skolen vokse vildt. Mindre krat, buske og højt græs skaber gode forhold for mindre dyr og insekter, men er også gode huler, gemmesteder og steder til udforskning og opdagelse for både skolens elever og Stoholms borgere.

På Stoholm skole lærer alle børn at cykle!

Særlige designgreb for inventar og belysning

Valget af inventar og belysning er et vigtigt aspekt i etableringen af differentierede læringsmiljøer. Generelt ønsker skolen større sammenhængende arealer, men med en stor grad af rumlig differentiering med forskellige miljøer til læring og ophold - gerne etableret ved hjælp af zone- og rumskabende inventar. Dette kan blandt andet være udstillings- og opbevaringsmøbler, huler og nicher, diner-båse og andre større inventarindsatser.

Derudover ønskes det at arbejde med sekundær belysning i projektet gennem mulighed for at etablere pendler, væglamper eller anden punktbelysning. Ved at arbejde med sekundær belysning er der mulighed for at arbejde med stemningsskabende lys, der giver mere intime, hjemlige zoner også i store rum med højt til loftet.

Samtidigt introducerer særligt loftslamper et "ekstra lavere loft", der møder eleverne i deres skala.

Downlights/pendler og væglamper har også en egenskab til at "nudge" til fokus for eleverne, ved tydeligt at markere en zone på en bordplade eller et gulv.

Både i fællesarealer og fællesrum skal der arbejdes med forskellige belysningsgrader og belysningstyper, så det er muligt at styre lyset lokalt, eksempelvis med skrivebordslamper, pendler og lignende.

Samtidigt kan belysning også bruges til at markere zoner, ligesom pendelbelysning eksempelvis har en meget stemningsskabende effekt, og derfor kan bruges til at etablere særlige zoner i undervisningsrum og fællesarealer.

En skole med en stor grad af rumlig differentiering

Akustik

De lovmæssige krav til akustikken skal naturligvis overholdes, men i tillæg hertil er det vigtigt, at akustikken bearbejdes til rummenes formål. Med de mange mennesker som får deres daglige gang i skolen, er det centralt for kvaliteten af alle miljøerne, at akustikken bearbejdes med omhu.

Transparens

Generelt ønskes en åben skole, hvor en grad af transparens og kig på tværs af de større rum, er med til at skabe overblik og inspirere til forskellig brug af faciliteterne.

Det er dog vigtigt at transparensen ikke bliver en hindring for, at elever og personale kan koncentrere sig og skabe fokus. Særligt i afdelinger og i årgangsrummene er det vigtigt at behandle transparensen med forsigtighed.

Materialitet og udtryk

Bygningers og rums materialitet har stor betydning for hvorledes vi opfatter rummene og dermed også for vores trivsel. Overflader taler til vores sanseapparat og kan, hvis det bruges rigtigt, have en opdragende effekt på eleverne som bevirker, at de føler ejerskab og passer bedre på tingene.

Børn og unge indtager og bruger rummene "hårdt" og på måder som de ikke nødvendigvis var tiltænkt oprindeligt. Derfor er det også vigtigt at overflader patinerer på en god måde.

Materialevalg bør samtidig også understøtte rummenes funktion og generelt udtrykke varme og robusthed. Det er vigtigt at byggeriet ikke 'taler ned' til eleverne med klassiske institutionelle farve- og materialevalg. Som sådan må udtrykket gerne udfordre den traditionelle forståelse af skolerum, og i stedet tænke i miljøer, hvor eleverne har lyst til at slå sig ned.

NERD architects

Aarhus

Libaugade 1, 1.sal
8000 Aarhus C

København

Slagtehusgade 5b
1715 København V

+45 41 14 23 38
nerd@nerdarchitects.dk

Projektleder

Dorte Alber
Chefkonsulent, cand. mag.
+45 23 37 08 63
dorte@nerdarchitects.dk